

REMISSYTTRANDE

2024-02-01

Dnr: 0588/23

Er referens: Ju2023/01245

Justitiedepartementet

Regeringskansliet

103 33 Stockholm

Remissyttrande över Domstolsverkets promemoria Några processrättsliga reformer i allmän domstol.

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått rubricerad promemoria på remiss. Brå har valt att begränsa yttrandet till promemorians förslag avseende utvidgade möjligheter att närvara vid sammanträden genom videolänk och avseende utvidgade domförhetsregler.

Utvidgade domförhetsregler

I promemorian ges förslag på utvidgade möjligheter att avgöra enklare brottmål i endomarsits vid huvudförhandling i tingsrätt samt med enbart lagfarna domare vid huvudförhandling i hovrätt. Brå delar arbetsgruppens överväganden och tillstyrker förslagen.

Utvidgade möjligheter att närvara via videolänk

Brå är positiva till att frågan om närvaro via videolänk i rättens sammanträden diskuteras och utreds samt att rättsläget klargörs. Deltagande via videosamtal har ökat över tid och av promemorian framgår att det saknas en enhetlighet över landet i hur lämpligheten för sådan närvaro bedöms. Brå delar även arbetsgruppens antaganden om att en mer flexibel och utökad användning av videosamtal kan skapa förutsättningar för en effektivare handläggning. Det bör dock beaktas att förändringar som innebär att parternas deltagande i olika sammanträden flyttas ut från det gemensamma fysiska rummet och ersätts av digital medverkan mycket väl skulle kunna påverka hur de medverkande personerna och deras utsagor uppfattas och värderas. Promemorian innehåller ingen redogörelse för om det finns forskningsresultat om sådana förändringar och vad de i så fall säger. Brå rekommenderar att denna fråga uppmärksammas i den fortsatta beredningen.

När det särskilt gäller förslaget att även rätten ska få en uttrycklig möjlighet att närvara digitalt vill Brå peka på att det kan finnas en risk för att parterna upplever att rättssäkerheten inte är lika stark eller att rätten inte tar den fråga som behandlas på tillräckligt stort allvar om rätten eller delar av den inte är på plats fysiskt vid sammanträdet. Den risken kan sannolikt finnas även om förslaget i praktiken inte skulle innebära en försämrad rättssäkerhet och trots att rätten kan förväntas göra väl avvägda bedömningar av i vilken omfattning det är lämpligt med digitalt deltagande. Om risken realiserar kan domstolens legitimitet komma att skadas. Brå anser inte att dessa potentiella risker med rättens deltagande via videolänk har belysts tillräckligt i promemorian. I avsaknad av ett djupare kunskapsunderlag kan Brå inte tillstyrka förslaget.

En utvärdering bör göras

Brå rekommenderar att möjligheten att delta digitalt vid sammanträden i domstol utvärderas. En sådan utvärdering bör inte bara avse effektiviteten i handläggningen, utan även eventuella konsekvenser för parterna och för domstolsprocessens och dömandets legitimitet.

Detta yttrande avges av generaldirektör Mattias Larsson efter föredragning av utredare och biträdande enhetschef Lina Fjelkegård.